Ilmiy tadqiqotlar va ularning yechimlari jurnali
Aoka guvohnoma № 323759 ISSN: 3060-4818

YOSHLAR NUTQIDA DAVLAT TILI VA ZAMONAVIY O‘ZGARISHLAR

Mahmudjonova Ruxshonabonu Kimsanali qizi
Andijon davlat chet tillar instituti
xorijiy filologiya va turizm fakulteti
filologiya va tillarni o‘qitish ingliz tili
ta’lim yo‘nalishi 2-bosqich talabasi
https://doi.org/10.5281/zenodo.24288477

Annotatsiya

Ushbu maqolada o‘zbek tilining davlat tili sifatidagi ahamiyati, yoshlar nutqida yuz berayotgan zamonaviy o‘zgarishlar, globallashuv jarayonlari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va ijtimoiy tarmoqlarning til madaniyatiga ta’siri keng yoritilgan.

Shuningdek, yoshlar orasida xorijiy so‘zlardan foydalanish, internet tili, sheva va adabiy til munosabatlari, yozma hamda og‘zaki nutqdagi muammolar tahlil qilingan. Davlat tilining sofligini saqlash, yoshlarning nutq madaniyatini rivojlantirish va o‘zbek tilining zamonaviy texnologiyalar bilan uyg‘unligini ta’minlash bo‘yicha takliflar ilgari surilgan.

Kalit so‘zlar: davlat tili, o‘zbek tili, yoshlar nutqi, nutq madaniyati, globallashuv, zamonaviy texnologiyalar, ijtimoiy tarmoqlar, adabiy til, til sofligi, internet tili, savodxonlik, milliy qadriyatlar.

АННОТАЦИЯ

В данной статье широко рассматриваются роль государственного языка в речи молодёжи и современные изменения, происходящие в языковой среде. Анализируется влияние глобализации, информационно-коммуникационных технологий, интернета и социальных сетей на речь молодого поколения. Особое внимание уделяется сохранению чистоты узбекского языка, соблюдению норм литературного языка, развитию культуры речи и повышению ответственности молодёжи за сохранение и развитие государственного языка.

Ключевые слова: государственный язык, речь молодёжи, узбекский язык, культура речи, глобализация, современные технологии, социальные сети, чистота языка, грамотность.

ABSTRACT

This article explores the role of the state language in young people’s speech and the modern changes taking place in language use. It analyzes the influence of globalization, information and communication technologies, the internet, and social media on the speech of the younger generation. Special attention is paid to preserving the purity of the Uzbek language, following literary language standards, developing speech culture, and increasing young people’s responsibility for protecting and promoting the state language.

Keywords: state language, youth speech, Uzbek language, speech culture, globalization, modern technologies, social media, language purity, literacy.

KIRISH

Til insoniyat tarixida eng muhim aloqa vositasi sifatida shakllangan. Insonlar til orqali o‘z fikrlarini ifodalaydi, bilim va tajribalarini boshqalarga yetkazadi, jamiyatda o‘zaro munosabatlarni shakllantiradi. Til nafaqat aloqa vositasi, balki xalqning tarixi, madaniyati, ma’naviyati va milliy o‘zligini aks ettiruvchi bebaho boylikdir. Har bir millatning o‘ziga xosligi, avvalo, uning tili orqali namoyon bo‘ladi. O‘zbek tili ham uzoq tarixiy taraqqiyot yo‘lini bosib o‘tgan, boy lug‘at tarkibiga, go‘zal ifoda imkoniyatlariga va chuqur ma’naviy mazmunga ega bo‘lgan tillardan biridir.

Ajdodlarimiz tomonidan yaratilgan ilmiy, badiiy va tarixiy asarlar o‘zbek tilining naqadar boy va imkoniyatlarga ega ekanini namoyon etadi. Ayniqsa, buyuk mutafakkir Alisher Navoiy o‘z ijodi orqali turkiy tilning keng imkoniyatlarini isbotlab, uning adabiy til sifatida rivojlanishiga ulkan hissa qo‘shgan.1989-yil 21-oktabrda o‘zbek tiliga davlat tili maqomi berilishi xalqimiz tarixidagi muhim voqealardan biri bo‘ldi. Bu qaror milliy o‘zlikni anglash, ona tiliga bo‘lgan hurmatni mustahkamlash va milliy qadriyatlarni tiklash yo‘lida katta ahamiyat kasb etdi.Bugungi kunda mamlakatimizda davlat tilining mavqeyini oshirish, uning qo‘llanish doirasini kengaytirish va zamonaviy taraqqiyot talablariga mos ravishda rivojlantirishga alohida e’tibor qaratilmoqda. Shu bilan birga, globallashuv, internet, sun’iy intellekt va ijtimoiy tarmoqlar yoshlar nutqiga yangi o‘zgarishlarni olib kirmoqda.Yoshlar jamiyatning eng faol va yangilikka intiluvchan qatlami hisoblanadi. Shu sababli ularning tilga munosabati, so‘zlashish madaniyati va yozma savodxonligi davlat tilining kelajakdagi rivojlanishida muhim o‘rin tutadi.

DAVLAT TILINING JAMIYAT HAYOTIDAGI O‘RNI VA AHAMIYATI

Davlat tili har bir mamlakatning siyosiy, ijtimoiy va madaniy hayotida muhim o‘rin egallaydi. U davlat boshqaruvi, qonunchilik, ta’lim, ilm-fan, madaniyat va boshqa sohalarda rasmiy muloqot vositasi sifatida xizmat qiladi.O‘zbekiston Respublikasining davlat tili o‘zbek tilidir. Bu holat Konstitutsiyamizning 4-moddasida ham mustahkamlab qo‘yilgan. Davlat tilining maqomi uning jamiyatdagi nufuzini oshirish, rivojlanishini ta’minlash va kelajak avlodga yetkazish uchun muhim huquqiy asos hisoblanadi.Davlat tilining ahamiyatini quyidagi jihatlarda ko‘rish mumkin:

Birinchidan, davlat tili milliy birlikni mustahkamlaydi. Umumiy til orqali insonlar o‘zaro muloqot qiladi, bir-birini tushunadi va jamiyatda hamjihatlik shakllanadi.

Ikkinchidan, til milliy madaniyatni saqlash vositasidir. Xalqning urf-odatlari, qadriyatlari, maqollari, ertaklari, dostonlari va tarixiy xotirasi til orqali avloddan avlodga o‘tadi.

Uchinchidan, davlat tili ta’lim va ilm-fan rivojida muhim ahamiyatga ega. Ona tilida sifatli darsliklar, ilmiy maqolalar va o‘quv qo‘llanmalarining yaratilishi bilim olish imkoniyatlarini kengaytiradi.

To‘rtinchidan, davlat tilining rivojlanishi mamlakatning xalqaro miqyosdagi madaniy nufuzini oshirishga xizmat qiladi.

Demak, davlat tiliga hurmat bilan munosabatda bo‘lish har bir fuqaroning ma’naviy mas’uliyatidir.

YOSHLAR NUTQI VA UNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Yoshlar nutqi jamiyatdagi til jarayonlarining eng faol ko‘rinishlaridan biridir. Chunki yoshlar yangi so‘zlarni tez o‘zlashtiradi, zamonaviy atamalardan foydalanadi va muloqotning yangi shakllarini yaratadi.

Yoshlar nutqining o'ziga xos xususiyatlari quyidagilardan iborat:

- Yangi so‘z va iboralardan faol foydalanish.
- Chet tillaridagi so‘zlarni kundalik nutqqa kiritish.
- Qisqartmalar va norasmiy iboralardan foydalanish.
- Internet va ijtimoiy tarmoqlarga xos so‘zlashuv uslubining shakllanishi.
- Shevaga xos so‘zlarning kundalik muloqotda qo‘llanishi.
- O‘z fikrini tez va qisqa ifodalashga intilish.

Masalan, yoshlar o‘zaro suhbatda ingliz tilidagi “okay”, “sorry”, “hello”, “cool”, “challenge” kabi so‘zlardan foydalanishi mumkin. Bunday holatlar tilning boshqa tillar bilan aloqada rivojlanayotganini ko‘rsatadi.

GLOBALLASHUV JARAYONINING YOSHLAR NUTQIGA TA’SIRI

Globallashuv dunyo mamlakatlari o‘rtasidagi iqtisodiy, siyosiy, madaniy va axborot aloqalarining kuchayish jarayonidir. Bugungi kunda internet va zamonaviy texnologiyalar tufayli turli mamlakat vakillari o‘rtasida muloqot qilish imkoniyati kengaydi.

Bu jarayon yoshlarning dunyoqarashi, bilim darajasi va nutqiga ham ta’sir ko‘rsatmoqda. Ayniqsa, ingliz tili xalqaro muloqot vositasi sifatida keng tarqalganligi sababli uning ta’siri yoshlar nutqida sezilmoqda.

Globallashuvning ijobiy jihatlari:

1. Yoshlar xorijiy tillarni o'rganish imkoniyatiga ega bolmoqda
2. Xalqaro ilmiy va ta’limiy ma’lumotlardan foydalanish osonlashmoqda.
3. Yangi atamalar va tushunchalar o‘zlashtirilmoqda.
4. Turli madaniyatlar bilan tanishish imkoniyati kengaymoqda.
5. O‘zbek tilini boshqa tillarga tarjima qilish va xalqaro miqyosda targ‘ib etish imkoniyatlari ortmoqda.

Shu bilan birga, globallashuv ayrim muammolarni ham yuzaga keltiradi. Xususan, ayrim yoshlar o‘z ona tilida fikr bildirishdan ko‘ra, chet tilidagi so‘zlarni aralashtirib gapirishni zamonaviylik belgisi deb hisoblaydi.

Aslida esa bir nechta tilni bilish insonning bilim va imkoniyatlarini kengaytiradi, ammo ona tilini unutish yoki unga beparvo munosabatda bo‘lish to‘g‘ri emas.

IJTIMOIY TARMOQLARNING YOSHLAR NUTQ MADANIYATIGA TA’SIRI

Hozirgi davrda ijtimoiy tarmoqlar yoshlarning kundalik hayotida muhim o‘rin egallamoqda. Telegram, Instagram, TikTok, YouTube va boshqa platformalar orqali millionlab insonlar axborot almashadi.

Ijtimoiy tarmoqlar yoshlarning yozma va og‘zaki nutqiga turlicha ta’sir ko‘rsatmoqda. Ijobiy ta’sirlari:

- O‘zbek tilida turli ta’limiy sahifalar va kanallar ko‘paymoqda.
- Yoshlar yangi so‘z va atamalarni o‘rganmoqda.
- Elektron kitoblar va lug‘atlardan foydalanish imkoniyati oshmoqda.
- O‘zbek tilidagi ijodiy va ilmiy kontent rivojlanmoqda.
- Yoshlar o‘z fikrlarini keng auditoriyaga yetkazish imkoniyatiga ega bo‘lmoqda.

Salbiy ta’sirlari:

- Imloviy xatolar ko‘payishi mumkin.
- So‘zlar noto‘g‘ri qisqartiriladi.
- Tinish belgilariga e’tibor kamayadi.
- Norasmiy yozishmalar rasmiy yozuv uslubiga ham ta’sir qilishi mumkin.
- Ayrim hollarda qo‘pol va noo‘rin iboralardan foydalaniladi.

Masalan, kundalik yozishmalarda “nima qilyapsan?” o‘rniga “nma qvosan?”, “bo‘ladi” o‘rniga “bopti” kabi shakllar ishlatilishi mumkin. Bunday yozishmalar norasmiy muloqotda uchrasa-da, rasmiy matn va ilmiy ishlarda adabiy til me’yorlariga rioya qilish zarur.

YOSHLAR NUTQIDA XORIJIY SO'ZLARNING QO'LLANILISHI

Bugungi kunda yoshlar nutqida ingliz, rus va boshqa xorijiy tillardan kirib kelgan so‘zlarni ko‘p uchratish mumkin.

Bu tabiiy til jarayoni bo‘lib, xalqlar o‘rtasidagi madaniy va ilmiy aloqalar natijasida yuzaga keladi.

Masalan:

- Kompyuter — computer.
- Internet — internet.
- Marketing — marketing.
- Menejment — management.
- Onlayn — online.
- Bloger — blogger.
- Kontent — content.
- Startap — startup.

Bunday so‘zlarning ayrimlari o‘zbek tilining lug‘at tarkibiga singib ketgan va kundalik hayotda keng qo‘llaniladi.

Muammo xorijiy so‘zlarning mavjudligida emas, balki ulardan noo‘rin foydalanishdadir. Agar o‘zbek tilida aniq va tushunarli muqobil mavjud bo‘lsa, imkon qadar undan foydalanish maqsadga muvofiq.

Masalan:

- Feedback — fikr-mulohaza.
- Deadline — oxirgi muddat.
- Meeting — uchrashuv yoki yig‘ilish.
- Opportunity — imkoniyat.

- Development — rivojlanish.
- Achievement — yutuq.

Yoshlar xorijiy tillarni o‘rganish bilan birga, o‘zbek tilining lug‘at boyligini ham kengaytirishi kerak.

ADABIY TIL VA SHEVALARNING YOSHLAR NUTQIDAGI O‘RNI

O‘zbek tili turli hududlarda o‘ziga xos shevalarga ega. Andijon, Farg‘ona, Toshkent, Samarqand, Buxoro, Xorazm va boshqa hududlarda ayrim so‘zlarning talaffuzi va qo‘llanishida farqlar mavjud.

Shevalar xalqimizning madaniy boyligi va til tarixining muhim qismidir. Ular orqali hududlarning o‘ziga xosligi namoyon bo‘ladi.

Biroq rasmiy muloqot, ilmiy maqola, dars jarayoni va davlat hujjatlarida adabiy til me’yorlariga amal qilish talab etiladi.

Yoshlar kundalik suhbatda o‘z shevasidan foydalanishi mumkin. Ammo omma oldida nutq so‘zlashda, taqdimot qilishda yoki ilmiy ish yozishda adabiy til qoidalariga rioya qilishi zarur.

Adabiy tilni yaxshi bilish insonning savodxonligi va nutq madaniyatini namoyon etadi.

KITOBXONLIKNING YOSHLAR NUTQINI RIVOJLANTIRISHDAGI AHAMIYATI

Kitob mutolaasi insonning ma’naviy dunyosini boyitish bilan birga, uning nutqini rivojlantiruvchi muhim omildir.

Badiiy adabiyotlarni o‘qigan yoshlarning lug‘at boyligi kengayadi, fikrlash qobiliyati rivojlanadi va gap tuzish mahorati oshadi.

Kitobxonlik quyidagi imkoniyatlarni beradi:

- Yangi so‘zlarni o‘rganish.
- So‘zlarni to‘g‘ri va o‘rinli qo‘llash.
- Fikrni izchil ifodalash.
- Imlo va grammatik savodxonlikni oshirish.
- Badiiy va ilmiy tafakkurni rivojlantirish.
- Nutqning ta’sirchanligini kuchaytirish.

Ayniqsa, Alisher Navoiy, Abdulla Qodiriy, Cho‘lpon, Oybek, Abdulla Qahhor kabi adiblarning asarlarini o‘qish yoshlarning o‘zbek tiliga bo‘lgan qiziqishini oshiradi.

Kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish yoshlar nutqidagi ko‘plab muammolarning oldini olishga yordam beradi.

ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR VA O‘ZBEK TILINING RIVOJLANISHI

XXI asr texnologiyalar asri hisoblanadi. Sun’iy intellekt, elektron lug‘atlar, avtomatik tarjima dasturlari va ovozni matnga aylantirish texnologiyalari til rivojiga yangi imkoniyatlar yaratmoqda.

Bugungi kunda yoshlar o‘zbek tilidagi elektron lug‘atlardan foydalanishi, matnlarni tahrirlashi, tarjima qilishi va turli ta’limiy platformalar orqali bilim olishi mumkin.

Sun’iy intellekt texnologiyalari ham o‘zbek tilining zamonaviy imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qilmoqda. Masalan, matn yaratish, imlo xatolarini aniqlash, tarjima qilish va ma’lumotlarni tahlil qilish jarayonlarida bunday texnologiyalardan foydalanish mumkin.

Biroq sun’iy intellekt tomonidan yaratilgan matnlarni doimo tekshirish kerak. Chunki ayrim dasturlar o‘zbek tilidagi iboralarni noto‘g‘ri tarjima qilishi yoki grammatik xatolarga yo‘l qo‘yishi mumkin.

Shu sababli yoshlar texnologiyalardan foydalanishda tanqidiy fikrlash va til me’yorlariga rioya qilishni unutmasligi lozim.

YOSHLARDA NUTQ MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH

Nutq madaniyati insonning o‘z fikrini to‘g‘ri, aniq, ravon, mantiqiy va ta’sirchan ifodalash qobiliyatidir.

Yoshlar orasida nutq madaniyatini shakllantirish uchun quyidagi ishlarni amalga oshirish muhim:

1. Maktab va oliy ta’lim muassasalarida ona tili mashg‘ulotlariga e’tiborni kuchaytirish.
2. Kitobxonlik tanlovlari va mutolaa tadbirlarini tashkil etish.
3. Notiqlik san’ati bo‘yicha mashg‘ulotlar o‘tkazish.
4. Yoshlar o‘rtasida insholar va maqolalar tanlovini tashkil etish.
5. Ijtimoiy tarmoqlarda savodxonlikni targ‘ib qilish.
6. O‘zbek tilidagi sifatli elektron resurslarni ko‘paytirish.
7. Yoshlarning omma oldida erkin va ravon so‘zlash ko‘nikmalarini rivojlantirish.

Nutq madaniyati faqat to‘g‘ri gapirishdan iborat emas. U insonning fikrlash tarzi, muomala odobi va boshqalarga bo‘lgan hurmatini ham ifodalaydi.

O‘ZBEK TILINING INTERNET VA RAQAMLI MAKONDA TUTGAN O‘RNI

Raqamli makon bugungi kunda axborot almashishning eng muhim maydonlaridan biriga aylangan. Internetda qaysi tildagi ma’lumotlar ko‘p bo‘lsa, o‘sha tilning xalqaro axborot muhitidagi imkoniyatlari ham kengayadi.

O‘zbek tilining internetdagi mavqeyini oshirish uchun elektron darsliklar, ilmiy maqolalar, videodarslar, lug‘atlar, mobil ilovalar va turli ta’limiy platformalarni ko‘paytirish zarur.

Yoshlar bu jarayonda faol ishtirok etishi mumkin. Masalan, ular o‘zbek tilida foydali bloglar yuritishi, ilmiy ma’lumotlar tayyorlashi, tarixiy va madaniy mavzularda videolar yaratishi mumkin.

Shuningdek, internetdagi o‘zbekcha materiallarning imloviy va mazmuniy sifatiga ham alohida e’tibor berish lozim.

O‘zbek tilining raqamli muhitda rivojlanishi uning kelajakdagi taraqqiyoti uchun muhim omillardan biridir.

DAVLAT TILINING SOFLIGINI SAQLASH MASALASI

Til sofligi deganda tilning grammatik, leksik va uslubiy me’yorlariga rioya qilish, so‘zlardan o‘rinli foydalanish tushuniladi.

Til doimiy rivojlanib boradi. Yangi tushunchalar paydo bo‘lishi bilan tilga yangi so‘zlar kirib keladi. Bu tabiiy jarayon hisoblanadi.

Ammo tilning rivojlanishi uning me’yorlarini buzish hisobiga amalga oshmasligi kerak. Davlat tilining sofligini saqlash uchun:

- O‘zbek tilidagi muqobil so‘zlardan foydalanish.
- Imlo qoidalariga amal qilish.
- Adabiy til me’yorlarini o‘rganish.
- Rasmiy hujjatlarni davlat tilida savodli yuritish.
- O‘zbek tilidagi kitob va ilmiy adabiyotlarni ko‘proq o‘qish.
- Ommaviy axborot vositalarida nutq madaniyatiga e’tibor berish zarur.

Shu bilan birga, til sofligini saqlash boshqa tillardan kirib kelgan barcha so‘zlarni inkor etish degani emas. Muhimi, tilning tabiiy rivojlanishi va milliy xususiyatlarini asrashdir.

YOSHLAR VA ONA TILIGA BO‘LGAN MA’NAVIY MAS’ULIYAT

Ona tiliga bo‘lgan munosabat insonning milliy o‘zligini anglashida muhim ahamiyatga ega.

Yoshlar davlat tilini faqat fan sifatida emas, balki milliy qadriyat va ma’naviy meros sifatida qadrlashi kerak.

Har bir yosh o‘zbek tilida savodli yozish, to‘g‘ri gapirish va boshqalarga ham til madaniyatini targ‘ib qilishga intilishi lozim.

Ayniqsa, oliy ta’lim muassasalarida tahsil olayotgan talabalar uchun nutq madaniyati alohida ahamiyatga ega. Chunki ular kelajakda turli sohalarda faoliyat yuritadi, jamoatchilik bilan muloqot qiladi va o‘z bilimlarini boshqalarga yetkazadi.

Savodli nutq kelajakdagi mutaxassisning kasbiy mahoratini ham namoyon etadi.

YOSHLAR NUTQIDAGI MUAMMOLARNI BARTARAF ETISH YO‘LLARI

Yoshlar nutqidagi mavjud muammolarni bartaraf etish uchun ta’lim muassasalari, oila, ommaviy axborot vositalari va jamiyat hamkorlikda faoliyat olib borishi kerak.

Birinchidan, oilada bolalarning to‘g‘ri va ravon so‘zlashiga e’tibor qaratish zarur.

Ikkinchidan, maktablarda ona tili va adabiyot fanlarini qiziqarli usullarda o‘qitish kerak.

Uchinchidan, oliy ta’lim muassasalarida talabalar uchun notiqlik, munozara va ilmiy maqola yozish mashg‘ulotlarini tashkil etish foydali.

To‘rtinchidan, ijtimoiy tarmoqlarda davlat tilini targ‘ib qiluvchi loyihalarni rivojlantirish lozim.

Beshinchidan, yoshlarning o‘zbek tilidagi zamonaviy adabiyot va ilmiy manbalarga qiziqishini oshirish kerak.

Oltinchidan, zamonaviy texnologiyalar yordamida o‘zbek tilidagi elektron resurslarni ko‘paytirish zarur.

Ushbu chora-tadbirlar yoshlarning savodxonligini oshirish va davlat tilining jamiyatdagi mavqeyini mustahkamlashga xizmat qiladi.

O‘ZBEK TILINING KELAJAGI VA YANGI AVLOD

O‘zbek tilining kelajagi bugungi yoshlarning unga bo‘lgan munosabati bilan chambarchas bog‘liq. Har bir yangi avlod tilga yangi so‘zlar, yangi ifodalar va yangi imkoniyatlar olib kiradi.

Bugungi yoshlar zamonaviy texnologiyalarni yaxshi o‘zlashtirishi, xorijiy tillarni bilishi va xalqaro miqyosda bilim almashishi bilan birga, o‘z ona tilining rivojlanishiga ham hissa qo‘shishi kerak.

Kelajakda o‘zbek tilining ilm-fan, axborot texnologiyalari, tibbiyot, iqtisodiyot, huquq va boshqa sohalardagi imkoniyatlarini kengaytirish muhim vazifalardan biridir.

Buning uchun zamonaviy terminologiyani rivojlantirish, sifatli tarjimalar yaratish, ilmiy asarlarni o‘zbek tilida nashr etish va raqamli texnologiyalarning o‘zbek tilini qo‘llab-quvvatlash imkoniyatlarini kengaytirish lozim.

Yoshlar bu jarayonning oddiy kuzatuvchisi emas, balki faol ishtirokchisi bo‘lishi zarur.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, yoshlar nutqida davlat tili va zamonaviy o‘zgarishlar masalasi bugungi jamiyatning dolzarb mavzularidan biridir. Globallashuv, internet, ijtimoiy tarmoqlar va axborot texnologiyalarining rivojlanishi yoshlarning nutqiga yangi imkoniyatlar va ayrim muammolarni olib kelmoqda.

Bir tomondan, zamonaviy texnologiyalar yoshlarning bilim olish, xorijiy tillarni o‘rganish va dunyo bilan muloqot qilish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Ikkinchi tomondan, ayrim hollarda adabiy til me’yorlariga rioya qilmaslik, imloviy xatolar va xorijiy so‘zlardan noo‘rin foydalanish kabi holatlar kuzatilmoqda.

Shu sababli yoshlar zamonaviylik va milliylik o‘rtasidagi muvozanatni saqlashi kerak. Boshqa tillarni o‘rganish, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish va xalqaro tajribani o‘zlashtirish muhim. Ammo bularning barchasi ona tiliga bo‘lgan hurmat bilan uyg‘unlashishi lozim.

Davlat tilining rivojlanishi faqat qonunlar yoki davlat dasturlari bilan cheklanmaydi. Uning haqiqiy taraqqiyoti har bir fuqaroning kundalik hayotda tilga qanday munosabatda bo‘lishiga ham bog‘liq.

Ayniqsa, yoshlar o‘zbek tilida savodli yozishi, ravon so‘zlashi, ilmiy va badiiy adabiyotlarni o‘qishi hamda internetda sifatli o‘zbekcha materiallar yaratishi zarur.

Zero, ona tilini asrash — tarixni, milliy qadriyatlarni va xalqning ma’naviy merosini asrash demakdir. Tilga e’tibor — kelajakka e’tibordir. O‘zbek tilining ertangi kuni bugungi yoshlarning bilimiga, savodxonligiga va mas’uliyatiga bog‘liq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. **Abduazizov A.** O'zbek tilining nazariy fonetikasi. – Toshkent: Mumtoz so'z, 2010.
2. **Berdiyorov H., Rasulov R.** O'zbek tilining paronimlar lug'ati. – Toshkent: O'qituvchi, 1994.
3. **Elov B., Xusainova Z., Xudayberganov N.** O'zbek tili korpusi matnlari uchun TF-IDF statistik ko'rsatkichini hisoblash va tabiiy tilni qayta ishlashda Bag of Words algoritmidan foydalanish masalalari // O'zbekistonda ilm-fan va innovatsiyalar. – 2024. – № 2. – B. 45–52.
4. **Hojiyev A.** O'zbek tili morfemik lug'ati. – Toshkent: Fan, 2009.
5. **Jamolxonov H.** Hozirgi o'zbek adabiy tili. – Toshkent: Akademnashr, 2013.
6. **Mamatov A.** O'zbek tilida leksik va frazeologik birliklarning semantik-pragmatik xususiyatlari. – Toshkent: Akademnashr, 2019.
7. **Nurmonov A.** O'zbek tilshunosligi tarixi. – Toshkent: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2002.

8. **Qodirov B.** Kompyuter lingvistikasi asoslari va o'zbek tili korpusini yaratish tamoyillari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
9. **Rahmatullayev Sh.** O'zbek tilining izohli frazeologik lug'ati. – Toshkent: O'qituvchi, 1992.
10. **Safarov O.** O'zbek xalq og'zaki ijodi. – Toshkent: Musiqa, 2010.
11. **Yusupov O.** Tabiiy tilni qayta ishlash (NLP) texnologiyalari va turkiy tillar korpusi. – Toshkent: Universitet, 2022.